

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КІРОВОГРАДСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Серія:
Філологічні науки

Випуск 153

м. Кропивницький
Видавець Лисенко В.Ф.
2017

До Наукових записок увійшли статті, присвячені дослідженню актуальних питань тексту, дискурсу, лінгвокогнітивістики, лінгвоконцептології, лінгвокультурології, етнолінгвістики, соціолінгвістики на матеріалі слов'янських, германських і романських мов, а також дослідженню методичних питань фахової підготовки сучасного вчителя іноземних мов, перекладача та фахівця з прикладної лінгвістики.

Збірник розрахований на наукових працівників, викладачів, студентів філологічних факультетів, учителів-словесників.

ББК 81.2(3)

Рецензенти:

Бялик В.Д., доктор філологічних наук, професор (м.Чернівці);
Княк Т.Р., доктор філологічних наук, професор (м.Київ);
Черноватий Л.М., доктор педагогічних наук, професор (м. Харків)

Іноземні рецензенти:

Ріхард Йозеф Бруннер, доктор філософії **habil**, професор (Ульм, Німеччина);
Артур Творек, доктор філософії **habil**, професор (Вроцлав, Польща).

РЕДКОЛЕГІЯ:

1. Семенюк Олег – доктор філологічних наук, професор, ректор Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (головний редактор).

2. Клочек Григорій – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури КДПУ імені Володимира Винниченка (заступник головного редактора).

3. Гурбанська Антоніна – доктор філологічних наук, професор, директор Інституту журналістики і міжнародних відносин Київського національного університету культури і мистецтв.

4. Гліаді Олександр – доктор філологічних наук, професор кафедри методик дошкільної та початкової освіти КДПУ імені Володимира Винниченка.

5. Ковтюх Світлана – кандидат філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови КДПУ імені Володимира Винниченка.

6. Лучик Василь – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри загального і слов'янського мовознавства Національного університету “Києво-Могилянська академія”.

7. Манакін Володимир – доктор філологічних наук, професор, декан факультету журналістики Запорізького національного університету.

8. Михіда Сергій – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри зарубіжної літератури та компаративістики, проректор з наукової роботи КДПУ імені Володимира Винниченка.

9. Міщенко Алла – доктор філологічних наук, доцент кафедри перекладу, прикладної та загальної лінгвістики КДПУ імені Володимира Винниченка.

10. Ожоган Василь – доктор філологічних наук, професор, віце-президент з науково-педагогічної (навчальної) роботи Національного університету “Києво-Могилянська академія”.

11. Панченко Володимир – доктор філологічних наук, професор.

12. Парашук Валентина – кандидат філологічних наук, професор кафедри германської філології КДПУ імені Володимира Винниченка.

13. Перзекє Андрій – доктор філологічних наук, професор центру інноваційних освітніх технологій Псковського обласного інституту підвищення кваліфікації працівників освіти (Росія).

14. Поляруш Олег – кандидат філологічних наук, професор.

15. Руснак Ірина – доктор філологічних наук, професор, проректор з наукової роботи Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

16. Білоус Олександр – кандидат філологічних наук, професор, декан факультету іноземних мов КДПУ імені Володимира Винниченка (відповідальний за випуск).

Друкується за ухвалою вченої ради Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
(*протокол № 8 від 27.02.2017 року*).

Статті подано в авторській редакції

© Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, 2017
© Видавець Лисенко В.Ф., 2017

ЗМІСТ

НА ПОШАНУ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА З НАГОДИ 70-РІЧЧЯ ДОКТОРА ФІЛОЛОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРА, ЗАВДУВАЧА КАФЕДРИ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ІНСТИТУТУ ФІЛОЛОГІЇ КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, ПЕРЕКЛАДАЧА, ЧЛЕНА СПІЛКИ ПИСЬМЕННИКІВ УКРАЇНИ ІВАНА ПЕТРОВИЧА МЕГЕЛИ.....	3
<i>ОЛЕКСАНДР КЕБА</i> . ОБШИРИ Й ГЛИБИНИ НАУКОВИХ ПОШУКІВ ПРОФЕСОРА ІВАНА МЕГЕЛИ	4
<i>СЕРГІЙ ЛУЧКАНИН</i> . ІСТОРІЯ ВІЧНОЖИВОЇ ЛІТЕРАТУРИ „ВІЧНОГО” МІСТА	8
<i>СТЕПАН БОБИНЕЦЬ</i> . СИЛУЕТИ Й ПРОФІЛИ УГОРСЬКОЇ РОМАНІСТИКИ: ДІАЛЕКТИКА БУТТЯ.....	15
РІЗНОЧИТАННЯ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ.....	20
<i>ІВАН МЕГЕЛА</i> . ДОКУМЕНТАЛЬНА ВІЗІЯ УЯВНОГО ТЕРАКТУ (НА ПРИКЛАДІ РОМАНУ ЙОЗЕФА ХАЗЛІНГЕРА «ВІДЕНСЬКИЙ БАЛ»)	20
<i>ТЕТЯНА БЕЦЕНКО</i> . КАНОНИ ЗВУКОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЕТИЧНОГО КОНТИНУУМУ	26
<i>ЮРІЙ МАРИНЕНКО</i> . ХУДОЖНІ ПРІОРИТЕТИ ЮРІЯ ТАРНАВСЬКОГО (РОМАН «ШЛЯХИ»)	32
<i>СЕРГІЙ МИХИДА, ОКСАНА ГОЛЬНИК</i> . МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПСИХОПОЕТИКИ В ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ СТУДІЯХ ЄВГЕНА МАЛАНЮКА.....	37
<i>СВІТЛАНА ФОРМАНОВА</i> . ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНЕ ПОЛЕ ‘СМІХ’ У РОМАНІ ІВАНА ФРАНКА «ПЕРЕХРЕСНІ СТЕЖКИ»	43
<i>ІРИНА БАБІЙ</i> АД’ЄКТИВНА ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКА НОМІНАЦІЯ В РОМАНІ «ЛЕПРОЗОРИЙ» ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА.....	48
<i>ЛІДІЯ БІЛОНОЖКО</i> . РЕЦЕПЦІЯ «ЛІТЕРАТУРНОГО РЕГТАЙМУ» В РОМАНІ Т.МОРРИСОН «СМОЛЯНЕ ОПУДАЛЬЦЕ»	52
<i>ЛЮБОМИР БОРАКОВСЬКИЙ</i> . ЗОБРАЖЕННЯ ЄВРЕЙСЬКО-ХРИСТИЯНСЬКИХ ЛЮБОВНИХ ВІДНОСИН У ЛІТЕРАТУРІ ГАЛИЧИНИ (1848-1914).....	57
<i>ТАТЬЯНА ВДОВЕНКО</i> . КАРТИНА МИРА ПОВЕСТВОВАТЕЛЯ-АУТИСТА В АНГЛОЯЗЫЧНОЇ ХУДОЖЕСТВЕННОЇ ПРОЗЕ	62
<i>ОКСАНА ВЕЧЕРКО</i> . ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОГО СВІТУ Е.Т.А. ГОФМАНА: МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ	65
<i>АННА ГАЙДАШ</i> . ДИСКУРС ВІКОВОЇ ДИНАМІКИ СТАРІННЯ В СУЧАСНІЙ АМЕРИКАНСЬКІЙ ДРАМАТУРГІЇ ЯК МАНІФЕСТАЦІЯ «ДУХУ ЧАСУ» (НА МАТЕРІАЛІ П’ЕСИ АЛЬФРЕДА УРІ «ВОДІЙ МІС ДЕЙЗІ» (1987)).....	70
<i>ОЛЕКСАНДРА ГАНДЗЮК</i> . АТРИБУТИВНІ СИНТАКСЕМИ В РОМАНІ П. ЗАГРЕБЕЛЬНОГО «ДЕНЬ ДЛЯ ПРИЙДЕШНЬОГО».....	75
<i>ТЕТЯНА ГАРЛИЦЬКА</i> . ВИЯВЛЕННЯ ГЕНДЕРНОГО ЧИННИКА В НЕЛІТЕРАТУРНІЙ ЛЕКСИЦІ (НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКИХ, РОСІЙСЬКИХ ТА АНГЛІЙСЬКИХ ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ).....	79
<i>НАТАЛІЯ ГРИНЯ</i> . КОНТРАСТ ЯК ОДИН З ТЕКСТОТВІРНИХ ОСНОВ ТА СТИЛІСТИЧНИЙ ПРИНЦИП ДІЄВОСТІ АНГЛІЙСЬКОМОВНОГО ХУДОЖНЬОГО ПРОЗОВОГО ТЕКСТУ	84
<i>ОЛЬГА ДОЛГУШЕВА</i> . ХУДОЖНЯ СУГЕСТІЯ “РЕЛІГІЙНОЇ СВАРКИ” У ПРОЗІ Й ПУБЛІЦИСТИЦІ МАРКА ТВЕНА ТА ІВАНА НЕЧУЯ-ЛЕВИЦЬКОГО.....	87
<i>ЗОЯ ИГИНА</i> . ТОПИКА ГОТИЧЕСКОГО НАРРАТИВА СКВОЗЬ ПРИЗМУ ЗАПАДНОЄВРОПЕЙСЬКИХ КУЛЬТУРНИХ УНІВЕРСАЛІЙ	92
<i>СВІТЛАНА КАЛЕНЮК, ІРИНА СІРЯЧЕНКО</i> . СПЕЦИФІКА ДІЄСЛІВНОЇ СИНОНІМІКИ У ТВОРАХ ВІКТОРА ЖАДЬКА.....	98
<i>ОЛЬГА КОЗІЙ</i> . ПРОБЛЕМА СПРИЙНЯТТЯ МИСТЕЦТВА У РОМАНІ Д.ТАРТТ «ЩИГОЛЬ».....	102
<i>ЛЮДМИЛА КРИЧУН</i> . ТРАНСПОЗИЦІЯ ЧАСОВИХ ДІЄСЛІВНИХ ФОРМ У РОМАНІ ТАНІ МАЛЯРЧУК "ЗАБУТТЯ"	106

<i>ТЕТЯНА ЛУК'ЯНЕЦЬ</i> . ЕЛЕМЕНТИ КІНОПОЕТИКИ В ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ: ДОСВІД АДАПТАЦІЇ КІНЕМАТОГРАФІЧНИХ ПРИЙОМІВ В АНГЛОМОВНІЙ ХУДОЖНІЙ ПРОЗІ ХХ–ХХІ СТОЛІТЬ	111
<i>АЛЛА ЛУПОЛ</i> . УКРАЇНА В АВТОРСЬКОМУ ТОПОНІМІКОНІ В. СТУСА: СЕМАНТИЧНІ ДІАПАЗОНИ	115
<i>ІННА РЕДЬКА</i> . ЕМОТИВНІСТЬ «ЛІВОГО» І «ПРАВОГО» ОБРАЗНИХ ПРОСТОРІВ ПОЕТИЧНОГО ТЕКСТУ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНОЇ ЛІРИКИ ХХ СТОЛІТТЯ)	120
<i>СВІТЛАНА СОКОЛОВСЬКА</i> . ПОЛІФУНКЦІОНАЛЬНІСТЬ ДІАЛОГУ В ДРАМАТУРГІЧНОМУ ТЕКСТІ	125
<i>ОЛЬГА ШУМСЬКА</i> . ЛИТЕРАТУРНИЙ ПОРТРЕТ ПОД ВЗГЛЯДОМ КРИТИКИ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ	129
<i>ІРИНА ЯКОВЕНКО</i> . П'ЄСА ТОНІ КУШНЕРА “TERMINATING” ЯК ДІАЛОГ ІЗ СОНЕТОМ LXXV ВІЛЬЯМА ШЕКСПІРА	133
<i>ЛЮДМИЛА БЕРЕЖНА</i> . ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЭМОТИВНЫХ ЛЕКСЕМ „FREUDE” („РАДОСТЬ”) / „TRAUER”(„ПЕЧАЛЬ”) В СОВРЕМЕННОМ НЕМЕЦКОМ ХУДОЖЕСТВЕННОМ ДИСКУРСЕ	137
<i>СВІТЛАНА ВІНАР</i> . ТЕОНІМИ У КОМУНІКАТИВНІЙ СТРУКТУРІ АНТИЧНОЇ ДРАМИ: ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИЙ АСПЕКТ	140
<i>ЮЛІЯ ЗАЙЧЕНКО</i> . ТЕКСТ ТА ТЕКСТОВІ КАТЕГОРІЇ	143
<i>ЮЛІЯ НЕТЛЮХ</i> . ФІГУРА ТАНЦЮ ЯК МОДЕЛЬ ЕСТЕТИЧНОЇ РЕФЛЕКСІЇ	147
<i>ХРИСТИНА ПЕТРИНА</i> . АВТОРСЬКІ ІНТЕНЦІЇ В СВІТЛІ АЛЮЗІЙНИХ ВИМІРІВ (НА МАТЕРІАЛІ ТЕКСТІВ УКРАЇНСЬКОГО МОДЕРНОГО ХУДОЖНЬОГО ДИСКУРСУ)	155
<i>ОЛЕНА САХАРОВА</i> . АВСТРАЛІЙСЬКА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ДІТЕЙ: ІСТОРИЧНА РЕТРОСПЕКТИВА	160
<i>ГАННА ШЕЛДАГАСВА</i> . ОБ'ЄКТИВАЦІЯ ПЕСИМІСТИЧНОЇ ТА ОПТИМІСТИЧНОЇ ТОНАЛЬНОСТЕЙ У ВІРШАХ АФРО-АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЕТІВ ХХ – ХХІ СТОЛІТТЯ	165
ПОЛІКРИТИКА ТЕКСТІВ НЕХУДОЖНІХ СТИЛІВ	170
<i>ТЕТЯНА БУЙНИЦЬКА</i> . МІСТО ЛІОН У ДВОХ ПОДОРОЖНІХ РЕПОРТАЖАХ	170
<i>МИРОСЛАВА ВЕНГРИНЮК</i> . ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ТРАКТУВАННЯ ОБРАЗУ АВТОРА НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ТЕКСТУ	173
<i>ВОЛОДИМИР ПАВЛИК</i> . ЖАНРОВІ РІЗНОВИДИ КОМЕНТАРІЮ В НІМЕЦЬКІЙ ПРЕСІ	177
<i>ОКСАНА ШАРЯК</i> . ЛЕКСИЧНІ ІННОВАЦІЇ ЯК АКТУАЛІЗАТОРИ ТЕКСТОВИХ КАТЕГОРІЙ	180
<i>ІРИНА ГАМАН</i> . ТЕМАТИЧНА СТРУКТУРА НІМЕЦЬКОМОВНИХ ПУТІВНИКІВ ПО ЗООПАРКУ	185
<i>ЮЛІЯ ДЕНИСЮК</i> . ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИХ ТА КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ МЕМОРАНДУМІВ БАРАКА ОБАМИ	191
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДИСКУРСОЗНАВСТВА, КОМУНІКАТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ ТА МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	196
<i>ВЕРА ЗИРКА</i> . КРЕАТИВНА ЛЕКСИКА В РЕКЛАМІ: КЛАССИФІКАЦІЯ І РЕАЛІЗАЦІЯ ...	196
<i>НІНА ІЩЕНКО</i> . НАУКОВИЙ СТИЛЬ У ПЛОЩИНІ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ СТИЛІВ	202
<i>ОЛЕНА МОІСЕСНКО</i> . ДИСКУРС СУЧАСНИХ МЕДІА ЯК ПОЛІСЕМІОТИЧНЕ ГІПЕРКОМПЛЕКСНЕ ПЕРЕПЛЕТІННЯ ГЛОБАЛЬНОГО ТА ЛОКАЛЬНОГО (НА МАТЕРІАЛІ СХІДНОАФРИКАНСЬКОГО АНГЛОМОВНОГО МЕДІЙНОГО ДИСКУРСУ)	206
<i>НАТАЛІЯ АКІМОВА</i> . СПЕЦИФІЧНІ РИСИ ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЇ	211
<i>ІРИНА АНДРЕЄВА, КАТЕРИНА ЛАТУШКІНА</i> . КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ДІЙНОСТІ У ЛІНГВОПРОСТОРИ АКЦЕНТУЙОВАНИХ МОВНИХ ОСОБИСТОСТЕЙ (НА МАТЕРІАЛІ ТЕЛЕСЕРІАЛІВ «ELEMENTARY» ТА «NASHVILLE»)	215
<i>ОКСАНА ГОРДІЙ</i> . НІМЕЦЬКА ЕКСПРЕСИВНО-КОМУНІКАТИВНА ФРАЗЕОЛОГІЯ У СОЦІАЛЬНІЙ МЕРЕЖІ ФЕЙСБУК	220

<i>ОЛЬГА ДЗИКОВИЧ. ТОК-ШОУ НА ТЕЛЕБАЧЕННІ ФРН: РОЗВИТОК, МОВНО-ТЕМАТИЧНА СТРУКТУРА, АНОНСУВАННЯ</i>	224
<i>ХРИСТИНА ДЯКІВ. КОМУНІКАТИВНІ АНТИСТРАТЕГІЇ В НІМЕЦЬКОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ВІДЕОІНТЕРВ'Ю</i>	227
<i>НАТАЛІЯ КАЩИШИН. ДИПЛОМАТИЧНИЙ ДИСКУРС ЯК ВИД ІНСТИТУЦІЙНОГО ДИСКУРСУ</i>	232
<i>ГАЛИНА КОРОБКА. АНГЛОМОВНІ СЛОГАНИ В ГУМОРИСТИЧНО-САТИРИЧНОМУ ЗАБАРВЛЕННІ МОВНОЇ ПРОТЕСТНОЇ РИТОРИКИ МАЙДАННОГО Й ПОСТМАЙДАННОГО ПЕРІОДІВ</i>	236
<i>ЛЮДМИЛА КОРОТКОВА. ГАРМОНІЯ ТРАДИЦІЇ І НОВАТОРСТВА В АНГЛОМОВНОМУ КРЕАТИВНОМУ ДИСКУРСІ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД</i>	241
<i>ТЕТЯНА КРУТЬКО. ТЕРМІНИ У ТЕКСТАХ АНГЛОМОВНОЇ ВІРТУАЛЬНОЇ РЕКЛАМИ</i>	247
<i>НАТАЛІЯ КУТУЗА. СУГЕСТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МОВНОЇ ГРИ В РЕКЛАМНОМУ ДИСКУРСІ</i>	250
<i>МИКОЛА КУЦЕНКО. ЕМПАТІЯ ТА ЛІНГВІСТИЧНИЙ СТАТУС ВИСЛОВЛЕННЯ-СПІВЧУТТЯ</i>	257
<i>ЕЛІНА КУЩ. КРИТИЧНА ПЕРСПЕКТИВА ДОСЛІДЖЕННЯ ДИСКУРСУ В СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ</i>	261
<i>ГАЛИНА ЛУК'ЯНЕЦЬ. КОЛОРОНІМИ У СКЛАДІ СЕМАНТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ ЕМОТИВНОЇ АПЕЛЯЦІЇ ДО ПАФОСУ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНОГО НОВИННОГО ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРСУ)</i>	265
<i>МИРОСЛАВА ЛУК'ЯНЕЦЬ. АКСІОЛОГІЧНА СКЛАДОВА РЕАГУВАННЯ АДРЕСАТА (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНОГО ДІАЛОГІЧНОГО ДИСКУРСУ)</i>	268
<i>ОКСАНА МИХАЙЛОВА, СВІТЛАНА РЕВУЦЬКА. МОВНА ВЗАЄМОДІЯ ПРАВООХОРОНЦІВ ІЗ КОМУНІКАТИВНИМИ КУЛЬТУРАМИ УКРАЇНИ</i>	272
<i>ІРИНА МІЩИНСЬКА. ОСОБЛИВОСТІ БІЗНЕС-ДИСКУРСУ ЯК СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНОЇ СИСТЕМИ</i>	277
<i>СЕРГЕЙ ПАНЧЕНКО. КОНЦЕПТОСФЕРА СОВРЕМЕННОГО РАЗВЛЕКАТЕЛЬНОГО ДИСКУРСА</i>	280
<i>ІННА ПІРОГ. ОРГАНІЗАЦІЯ АРГУМЕНТАЦІЇ В НІМЕЦЬКОМУ МЕДІАДИСКУРСІ У СВІТЛІ ФРЕЙМОВОЇ ТЕОРІЇ</i>	284
<i>ТАТЬЯНА ПОЛЯКОВА. ПОНЯТИЕ ЖАНРА В СОВРЕМЕННОЙ ЛИНГВИСТИКЕ</i>	287
<i>ОЛЕНА ПОПОВА, АНАСТАСІЯ ДОВЖЕНКО. ВЕРБАЛЬНА VERSUS НЕВЕРБАЛЬНА СКЛАДОВА У РЕКЛАМНОМУ ДИСКУРСІ</i>	292
<i>ПОЛИНА ПРОХОРОВА. ДИСКУРСИВНАЯ ЛИНГВИСТИКА: КАМО ГРЯДЕШИ?</i>	298
<i>НАТАЛІЯ РЕПЕХ. ЛІНГВАЛЬНІ ЗАСОБИ КОНСТРУЮВАННЯ ІМІДЖУ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ В АНГЛОМОВНОМУ МЕДІА-ДИСКУРСІ: КОГНІТИВНО-РИТОРИЧНИЙ АСПЕКТ</i>	301
<i>СВІТЛАНА РИБАЧОК. КОМУНІКАТИВНИЙ ФЕНОМЕН POST-TRUTH</i>	306
<i>АЛЛА РОМАНЧЕНКО. КОМУНІКАТИВНІ ТАКТИКИ СТРАТЕГІЇ ХЕДЖУВАННЯ</i>	310
<i>ВИКТОРИЯ САМАРИНА. МАРКЕРЫ КОНТЕКСТУАЛІЗАЦІЇ НЕМЕЦЬКОЯЗЫЧНОГО РЕКЛАМНОГО ДИСКУРСА</i>	314
<i>ЛАРИСА СОЛОГУБ. РОЛЬ ПАСАЖІВ У СТВОРЕННІ ЕФЕКТИВНОЇ СМИСЛОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДИДАКТИЧНОГО ДИСКУРСУ У СФЕРІ ЕКОЛОГІЇ</i>	318
<i>МАРІЯ СТАСІВ. ПРАГМАТИЧНА ДИРЕКТИВА АКТОМОВЛЕННСВИХ ОДИНИЦЬ (НА МАТЕРІАЛІ З'ЯСУВАЛЬНИХ МОВЛЕННСВИХ АКТИВ ТЕКСТІВ БРИТАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО КОРПУСУ)</i>	321
<i>ІРИНА СУИМА. МИНИМАЛЬНАЯ КОМУНІКАТИВНАЯ ФИГУРА КАК ЛИНГВИСТИЧЕСКАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ РЕЧЕВОГО АКТА</i>	326
<i>НАТАЛІЯ ТАЦЕНКО, ЛЮДМИЛА СУХОВЕЦЬКА. АНАЛІЗ СЕМАНТИЧНОЇ СТРУКТУРИ ПРОХІБІТИВНИХ МОВЛЕННСВИХ АКТИВ В АНГЛОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ</i>	330
<i>ОЛЕКСАНДРА ЧЕРНІКОВА. ТРАНСФОРМАТИВНІСТЬ МЕМА В ІНТЕРНЕТ-СЕРЕДОВИЩІ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНИХ КІНОМЕМІВ)</i>	336
<i>ОЛЕНА ЧОРНА. РОЛЬОВА ПАРАДИГМА КОМУНІКАТИВНОГО ІМІДЖУ ПЕТРА ПОРОШЕНКА</i>	340
<i>СВІТЛАНА ЧУГУ. ВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМУНІКАТИВНОЇ СТРАТЕГІЇ ВПЛИВУ В ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ: ЛІНГВО-ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ</i>	343

<i>ОЛЕКСАНДРА ШУМ'ЯЦЬКА</i> . РЕАКЦІЯ АДРЕСАТА НА ВИБАЧЕННЯ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ.....	348
<i>АНАСТАСІЯ БАБАЄВА</i> . ОСВІДЧЕННЯ У КОХАННІ З ПОЗИЦІЙ ТЕОРІЇ МОВЛЕННЄВИХ АКТІВ	352
<i>НАТАЛІЯ ВЕЛИЧКО</i> . ФОРМИ ЗВЕРТАННЯ ТА МОВЛЕННЄВИЙ ЕТИКЕТ (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ)	356
<i>ИРИНА ВОВК</i> АНАТОМІЧНОСТЬ ЦВЕТООБОЗНАЧЕНІЙ «ЧЕРНЫЙ» И «БЕЛЫЙ» В НЕМЕЦКОМ ПОЛИТИЧЕСКОМ ДИСКУРСЕ	362
<i>НАДІЯ ДОРОНКІНА</i> . ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ АРГУМЕНТАЦІЇ У НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ.....	365
<i>ДАР'Я КАЙСІНА</i> . СУГЕСТІЯ ЯК ЗАСІБ АВТОМАТИЗАЦІЇ ТА АКТУАЛІЗАЦІЇ УВАГИ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНИХ ІДЕАЦІЙНИХ ПРОМОВ)	369
<i>ТЕТЯНА НІКІТЮК</i> . ЕКСПЛІКАЦІЯ КОНФРОНТАТИВНОГО МОВЛЕННЄВОГО ЖАНРУ «ЗВИНУВАЧЕННЯ» (НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНОЇ ТУРЕЦЬКОЇ ХУДОЖНЬОЇ ПРОЗИ)	374
<i>МАРИНА РУДИК</i> . ДИСКУРСИВНА СТРАТЕГІЯ ВВІЧЛИВОСТІ Й ТАКТИКИ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ В ПЕРСОНАЖНОМУ МОВЛЕННІ НЕАВТОРИТАРНО- ОПТИМІСТИЧНОГО ТИПУ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ (НА МАТЕРІАЛІ НОВЕЛ О'ГЕНРІ).....	378
<i>ТЕТЯНА СЕМЕНЮК</i> . СТРАТЕГІЇ КОМУНІКАТИВНОГО ВПЛИВУ В НІМЕЦЬКОМОВНІЙ КОМЕРЦІЙНІЙ РЕКЛАМІ	382
<i>НАТАЛІЯ СТРЕЛЬЧЕНКО</i> . МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ КОГНІТИВНО-КОМУНІКАТИВНОЇ ПРИРОДИ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПИТАНЬ-ПЕРЕПИТІВ В АНГЛОМОВНОМУ ДІАЛОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ	385
<i>АНАСТАСІЯ ЧОРНИЙ</i> . ТАКТИКА ЗМІНИ ТЕМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ НІВЕЛЮВАННЯ ЕМОЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ КОНФЛІКТУ	390
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВОКОНЦЕПТОЛОГІЇ, КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ, ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА ЕТНОЛІНГВІСТИКИ	396
<i>ОЛЕКСАНДР КОЛЕСНИК</i> . МОВНИЙ ОБРАЗ КОНЦЕПТІВ МЕНТАЛЬНОЇ СФЕРИ КРИЗЬ ПРИЗМУ МІФОСЕМІОТИКИ	396
<i>ІГОРЬ МЕНЬШИКОВ</i> . П'ЯТЬ ИПОСТАСЕЙ ЛИНГВИСТИЧЕСКОЙ МОДЕЛИ.....	403
<i>ІННА БЕРКЕЦЬУК</i> . МЕНТАЛЬНИЙ ПРОСТІР УКРАЇНЦІВ, ВІДОБРАЖЕНИЙ У ВЕРБАТИВАХ.....	407
<i>ОЛЕКСАНДРА БОРЗЕНКО</i> . МОВА ЯК НАЙВАЖЛИВІШИЙ СПОСІБ ТА ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ЗНАНЬ І УЯВЛЕНЬ ЛЮДИНИ ПРО НАВКОЛИШНЮ ДІЙСНІСТЬ, ЩО ОБ'ЄКТИВУЄТЬСЯ У ВИГЛЯДІ КАРТИН СВІТУ	411
<i>АЛЛА ВАРИНСЬКА</i> . РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ КОНЦЕПТУ “ЧОРНЕ МОРЕ” В УКРАЇНСЬКІЙ МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ	416
<i>МИХАЙЛО ГАВРИШ</i> . ЕТНОЦІННОСТІ У МОВНИХ КАРТИНАХ СВІТУ (НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКІ МОВНІ ПАРАЛЕЛІ).....	420
<i>КРІСТІНА ГОЛОВЕНКО</i> . СИМВОЛІКА ТВАРИН ВОДНОГО ПРОСТОРУ В УКРАЇНСЬКИХ ТА АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМАХ	425
<i>ГАЛИНА ДОБРОЛЬОЖА</i> . ЕНТОМОЛОГІЧНИЙ ЕТНОКОНЦЕПТ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ СВІТОБАЧЕННЯ ТА НАРОДНОЇ СВІДОМОСТІ УКРАЇНЦЯ (НА МАТЕРІАЛІ ФРАЗЕОЛОГІЇ СЕРЕДНЬОГО ПОЛІССЯ)	428
<i>ОЛЕСЯ ЄГОРОВА, ДІАНА КОЛОМІСЦЬ</i> . ЛОГОЕПІСТЕМНИЙ ПРОСТІР АМЕРИКАНСЬКОЇ ЛІНГВОКУЛЬТУРИ: ГЕНЕЗА ТА РОЗВИТОК.....	433
<i>АЛЕКСАНДР КЛИМЕНЮК</i> . КОГНІТИВІСТИКА: ПРОБЛЕМИ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ, РЕАЛЬНОСТЬ	438
<i>НАТАЛІЯ КОРОЛЬОВА</i> . ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОНЯТТЯ “СИНТАКСИЧНИЙ КОНЦЕПТ” У СУЧАСНИХ КОГНІТИВНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ	460
<i>ВІКТОРІЯ КОСТЕНКО</i> . АКТУАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТІВ СФЕРИ ЕКОНОМІКИ ЯК ВИЯВ ІНТЕРДИСКУРСИВНИХ ВЗАЄМОДІЙ В АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ СТОМАТОЛОГІЇ.....	464
<i>ОЛЕНА ОЛЕНЮК</i> . КОНЦЕПТ НЕАЛТН: МОВНИЙ ПОРТРЕТ В АНГЛОМОВНОМУ ЖУРНАЛЬНОМУ РЕКЛАМНОМУ ДИСКУРСІ.....	470

12. Шевченко И. С. Историческая динамика прагматики предложения: английское вопросительное предложение 16-20 вв. : [монография] / Ирина Семеновна Шевченко. – Харьков : Константа, 1998. – 168 с.
13. Aijmer K. Approaches to spoken interaction / Karin Aijmer, Anna-Brita Stenström // Journal of Pragmatics. – 2005. – Vol. 37. – P. 1743–1751.
14. Austin J. L. How to do things with words / John L. Austin. – Oxford : Oxford University Press, 1962. – 167 p.
15. Bosco F. M. The fundamental context categories in understanding communicative intention / F. M. Bosco, M. Bucciarelli, B. G. Bara // Journal of Pragmatics. – 2004. – Vol. 36. – P. 467–488.
16. Carter R. Cambridge grammar of English / R. Carter, M. McCarthy. – Cambridge : Cambridge University Press, 2006. – 973 p.
17. Dijk T. A. van Discourse and Context: A sociocognitive approach / Teun A. van Dijk. – New York : Cambridge University Press, 2008. – 267 p.
18. Dijk T. A. van Towards an empirical pragmatics: Some social psychological conditions of speech acts / Teun A. van Dijk // Philosophica. – 1981. – Vol. 27, No. 1. – P. 127–138.
19. Doyle A. C. The Adventures of Sherlock Holmes [Electronic resource] / Arthur Conan Doyle. – 158 p. – Access Mode : <https://sherlock-holm.es/stories/pdf/letter/2-sided/adv.pdf>
20. Doyle A. C. The Case-Book of Sherlock Holmes / Arthur Conan Doyle. – Ware : Wordsworth Editions Limited, 1993. – 1126 p.
21. Doyle A. C. The Return of Sherlock Holmes / Arthur Conan Doyle. – Ware : Wordsworth Editions Limited, 1995. – 309 p.
22. Dumb Witness : [movie] / directed by Edward Bennett. – Carnival Film & Television, 1996. – 103 min.
23. Geis M. L. Speech acts and conversational interaction / Michael L. Geis. – New York : Cambridge University Press, 1995. – 248 p.
24. Kate and Leopold : [movie] / directed by James Mangold. – Miramax Films, 2001. – 123 min.
25. The Emperor's Club : [movie] / directed by Michael Hoffman. – Beacon Communications / Universal Pictures, 2002. – 109 min.
26. Thomas J. Meaning in Interaction: An Introduction to Pragmatics / Jenny Thomas. – New York : Routledge, 2013. – 224 p.
27. Wunderlich D. Methodological Remarks on Speech Act Theory / Dieter Wunderlich // Speech Act Theory and Pragmatics / [J. R. Searle, F. Kiefer, M. Bierwisch]. – Dordrecht : Reidel Publishing Company, 1980. – P. 291–312.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Наталія Стрельченко – викладач кафедри англійської філології і перекладу Київського національного лінгвістичного університету.

Наукові інтереси: дискурсологія, прагматика, когнітивна лінгвістика.

УДК 81'23

ТАКТИКА ЗМІНИ ТЕМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ НІВЕЛЮВАННЯ ЕМОЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ КОНФЛІКТУ

Анастасія ЧОРНІЙ (Чернівці, Україна)

У статті розглянуто особливості емоційного та інтелектуального рівнів конфлікту, а також підходи у трактуванні тактики «зміни теми», як складової стратегії кооперації, конфронтації та саботажу. Проаналізовано варіативність застосування такого прийому залежно від типу дискурсу, зокрема на авторську модуляцію застосування технік медіації у художньому творі.

Ключові слова: тактика зміни теми, емоційний рівень конфлікту, комунікативні стратегії, медіатор (посередник).

В статті рассмотрено особенности эмоционального и интеллектуального уровня конфликта, проанализированы подходы к изложению тактики «смены темы» как части стратегии кооперации, конфронтации и саботажа. Отдельное внимание уделяется вариативности применения такой тактики в зависимости от типа дискурса, в частности на авторскую модуляцию применения техник медиации в художественном произведении.

Ключевые слова: тактика смены темы, эмоциональный уровень конфликта, коммуникативные стратегии, медиатор (посредник).

The article deals with the peculiarities of emotional and intellectual levels of the conflict and the approaches towards the communicative tactic of the topic change as a part of the strategy of confrontation, cooperation or sabotage. The attention is drawing to the variations of realization such a tactic according to the type of discourse, especially when an author creates his own modulation of the communicative strategies of mediation in fiction.

Key words: a tactic of topic theme changing, emotional level of a conflict, communicative strategies, mediator (negotiator).

Основною тенденцією сьогодення є нівелювання суперечностей у комунікативній площині, а тому увага зосереджується на таких способах врегулювання конфліктів як переговори, медіація (посередництво). Такі інститути є найбільш ефективними, оскільки дозволяють сторонам відносно самостійно дійти згоди. Якщо у переговорах сторони

залучають свого представника, то процес медіації здійснює посередник (медіатор). Здебільшого форма, яка передбачає реалізацію посередництва – усна, а тому медіатор повинен якнайкраще володіти комунікативними стратегіями і тактиками мовця аби з однієї сторони допомогти сторонам дійти згоди, зберігаючи при цьому нейтралітет, а з іншої не ставати учасником конфлікту.

Серед провідних лінгвістів, котрі вивчають питання комунікативної домінанти у процесі вирішення конфлікту є Ф. С. Бацевич, А. Д. Белова, І. Н. Борисова, Н. К. Войцехівська, О. С. Іссерс, М. О. Сидоренко, О. В. Фадеева.

Мета статті полягає у розкритті основних комунікативних технік, які посередник використовує для переведення конфлікту з емоційного на інтелектуальний рівень. Досягнення цієї мети передбачає вирішення таких завдань:

- виокремити тактики, які використовується для нівелювання конфлікту на емоційному та інтелектуальному рівні;
- проаналізувати техніки переведення дискусії у предметну площину;
- дослідити застосування комунікативних тактик посередником в межах стратегії конфронтації, кооперації та саботажу на прикладі уривків із художнього конфліктного дискурсу.

Невід’ємними складовими поведінки людини є наявність як емоційних так логіко-мисленневих дій. Ці два типи дій виступають, так званими факторами, котрі зумовлюють, реалізують та рефлектують нашу діяльність. Людина у своїх думках і поведінці виступає сувереном себе і своєї цілісності.

Усвідомлення своєї ідентичності веде до зіткнення двох сильних особистостей зі своїми переконливими життєвими позиціями. При цьому, вплив конфлікту проявляється як на когнітивному (на рівні свідомості), нервово-психічному (у вигляді стресу чи пригнічення), внутрішньо особовому (ситуація внутрішнього вибору), міжособистісному (зіткнення конкретних людей), емоційному, так і моральному рівнях.

Поряд із цим, будь-які процеси, які мають місце в житті людини можна розглядати як на предметному (інтелектуальному), так і емоційному рівнях, що у випадку конфліктної ситуації дає змогу попередити або ж діагностувати фази конфлікту і тим самим дозволяє визначити можливі межі примирення сторін.

Цілком зрозуміло, що іноді сторонам самим вдається знайти компроміс щодо певних позицій, проте в інших випадках визначну роль у недопущенні ескалації конфлікту відіграє посередник.

У широкому розумінні посередник, або ж медіатор, – особа, яка є третьою незалежною стороною у конфліктній ситуації і на засадах об’єктивності та добровільності, допомагає сторонам знайти спільну мову. Не зважаючи на конфліктологічний спосіб розв’язання суперечок, медіація сьогодні розглядається як юридичний інструмент щодо вирішення спорів конфронтуючими сторонами із залученням третьої незалежної особи для можливості мирно врегулювати конфлікт, що має чітко визначений регламент та форму проведення [16].

Важливою віхою у розвитку медіації як суспільного явища є можливість діагностувати його відображення та модифікацію у художній літературі, яка завше віддзеркалює актуальні тенденції розвитку суспільства та комунікує із громадськістю. Беручи до уваги те, що творчий доробок завжди характеризуються емоційним наповненням, спробуємо проаналізувати запропоновані письменниками комунікативні тактики для подолання конфліктної ситуації шляхом переведення її з емоційного на інтелектуальний рівень.

Важливим елементом будь-якої комунікації є усвідомлення наявності постулату, за умови його порушення, у мовців кооперативна співпраця змінюється на конфронтаційну, що у свою чергу вимагає додаткових зусиль для гармонізації відносин. Підтримуємо думку О. В. Яшенкової про те, що «у реальній комунікації стратегії і тактики перетинаються, накладаються одна на одну залежно від мінливих параметрів дискурсу» [14, с. 162].

Ідея діяльності посередника безпосередньо полягає у налагодженні співпраці між конфліктуєчими сторонами на умовах добровільності сторін отримати таку допомогу. Поряд із цим, відходячи від класичного сприйняття посередництва, як чітко визначеної процедури,

розуміємо, що у художній літературі, як і у житті, втручання третьої особи як помічника для налагодження «здорової атмосфери» не передувє отримання формального дозволу для такої діяльності.

Більше того, автор має ширший інструментарій щодо представлення третього комуніканта для вирішення конфлікту. Визначивши невід'ємні складові конфліктної ситуації, такі як наявність проблеми, напрям розвитку конфлікту, учасників з їх мотивами і поведінковими реакціями [13], перед автором стоїть завдання не лише його вирішити, але й запропонувати читачеві провести паралель між «творчим» та «реальним» конфліктом, тим самим дозволити йому оцінити ефективність обраних стратегій примирення.

Якщо конфлікт лежить в площині спільної діяльності – автор може ввести третього персонажа як незалежну сторону, яка куруватиме розвиток конфлікту, намагаючись його або погасити повністю, або ж зменшити напругу; якщо ж конфлікт виростає щодо якихось вчинків, переконань, автор теж може запропонувати другого комуніканта, як сторону, яка допоможе з'єднати воєдино двояке сприйняття ситуації; ще одним і найцікавішим інструментом, яким часто послуговується автор є використання наратора як третьої особи. В останньому, автор має справу або з вирішенням суперечностей між поведінкою його героя та несприйняття її читачем або ж, коли конфлікт не знаходиться в інтелектуальній площині і робота оповідача зосереджується на емоційному рівні.

А. Гудмадян та І. Шахновська звертають увагу, що наявність чи відсутність настанови на співпрацю є тим елементом, який і визначає подальші стратегії мовців, тим самим поділяючи їх на кооперативну та конфронтаційну [8, с. 13].

Деякі науковці пропонують об'єднувати ці стратегії в одну. При цьому наголошують, що у світській мові перевага надається власне кооперативній стратегії як стратегії попередження конфлікту, яка реалізується через тактики зміни теми, компліменту, пропозиції, згоди, жарту [7, с. 58].

Окрім цього, існує низка інших прийомів, які використовують для роботи з емоціями у конфлікті, зокрема: приведення конкретних прикладів, роз'яснення небажаних наслідків конфлікту, пропозиція тайм-ауту, опис свого стану, активне слухання, поставлення запитань, які спрямованні на відволікання партнера від проблеми або з метою виговоритися, часткове виправдання партнера в силу емоційного стану, турбота та мирні ініціативи.

Одним із найбільш суперечливих явищ є зміна теми розмови. З однією сторони, її розглядають як тактику в межах конфронтаційної, конформаційної стратегії [2, с. 41], стратегії ухилення [11, с. 285] та стратегії кооперації, а із іншої – як прийом в рамках тактики залучення третьої особи до вирішення конфлікту.

Письменники, показують та інтерпретують ситуацію з урахуванням власного досвіду, тим самим наділяючи свого героя свободою вибору тактик у стратегії попередження чи уникнення конфлікту.

Переключення уваги мовців від проблеми допомагає зняти емоційну напругу і є доцільною тоді, коли мовець не може відкрито критикувати адресата з огляду на його вікову чи соціальну вищість [1, с. 35]. Таку тактику О. С. Іссерс визначає як «володіння комунікативною ініціативою» в межах стратегії регуляції [9, с. 34]. Це пояснюється тим, що герой самостійно обирає спосіб введення нової теми: когерентний, коли локальні теми плавно переходять одна в одну, або ж некогерентний, мовець різко вводить тему, яка не пов'язана із попереднім предметом мовлення [7, с. 58].

Здебільшого тактику зміни теми застосовує одна із сторін конфлікту як можливість уникнути відповіді. О. В. Фадеева зауважує, що така тактика допустима одноразово і не повинна ставати основним інструментом подолання конфліктної ситуації, оскільки навпаки загострить відносини між співрозмовниками [12, с. 12]. В такому випадку, цю тактику розглядатимуть в межах конфронтаційної стратегії визначаючи її як прийом ігнорування питання [10, с. 86].

Поряд із цим, прийом зміни теми спілкування застосовується відносно протиріч, які лежать «на поверхні». Поява конфліктогенного фактору у формі лайки є першим проявом загострення ситуації власне на емоційному рівні [13, с.9]. А тому, потребує застосування

непрямих шляхів розв'язання ситуації через зміну кількості учасників конфлікту, зміну діяльності, теоретичний аналіз конфліктних ситуацій, переключення уваги на інший об'єкт.

Дослідження психологів, щодо застосування прийому зміни теми дискусії, виявили, що це найпоширеніший спосіб, спрямований на накопичення ресурсів для подальшого вирішення напруженої ситуації або ж уникання дискомфорту [4, с. 253].

Окрім цього, техніку зміни теми розмови розглядають як спосіб ігнорування, що належить до пасивно-захисних тактик комуніканта-адресата у конфлікті [3, с. 25]. Однак, не можна не погодитись із думкою Н. К. Войцехівської, котра наголошує, що порушення максими спілкування в «порушеному» (конфліктному) діалозі має на меті перетворення його на кооперативну комунікативну взаємодію мовців [5, с. 163].

Розглянемо особливості застосування техніки зміни теми на прикладі уривків із художнього твору Джером К. Джерома «Троє в човні» (Jerome K. Jerome «Three Men in a Boat», 1889).

Учасниками першого діалогу є троє друзів, де двоє із яких (Гаріс та наратор) вступають у дискусію один з одним, виконуючи роль активних комунікантів, а третій (Джордж) – посередник долучається до розмови лише після того, як очевидним стає безпредметність суперечки, що супроводжується емоційним збудженням.

"Here! what are you up to?" you call out.

"What are YOU up to?" he retorts; "leggo, can't you?"

"Don't pull it; you've got it all wrong, you stupid ass!" you shout.

"No, I haven't," he yells back; "let go your side!"

"I tell you you've got it all wrong!" you roar, wishing that you could get at him; and you give your ropes a tug that pulls all his pegs out.

"Ah, the bally idiot!" you hear him mutter to himself; and then comes a savage haul, and away goes your side. You lay down the mallet and start to go round and tell him what you think about the whole business, and, at the same time, he starts round in the same direction to come and explain his views to you. And you follow each other round and round, swearing at one another, until the tent tumbles down in a heap, and leaves you looking at each other across its ruins, when you both indignantly exclaim, in the same breath:

"There you are! What did I tell you?"

Meanwhile the third man, who has been baling out the boat, and who has spilled the water down his sleeve, and has been cursing away to himself steadily for the last ten minutes, wants to know what the thundering blazes you're playing at, and why the blarmed tent isn't up yet [15].

Про емоційний рівень такого конфлікту свідчить звертання конфронтуючих сторін один до одного «stupidass», «theballyidiot», а також вербалізація оповідачем настроїв мовців, зокрема у коментарях: «...heretorts», «...heyellsback», «...callout.», «...shout...».

Особливістю посередника є нейтралітет щодо сторін із умовою не ставати суддею ситуацію, який наділений силою визначати винних, а навпаки спрямувати учасників конфлікту у русло спільного вирішення проблеми. Власне така поведінка і присутня у третього учасника-посередника. Наратор через непряму мову презентує як передумови появи самого учасника «Meanwhile... who has been baling out the boat, and who has spilled the water down his sleeve, and has been cursing away to himself steadily...», так і атмосферу переведення зміни теми з емоційної в інтелектуальну площину «...wants to know what the thundering blazes you're playing at, and why the blarmed tent isn't up yet» [15].

Проаналізувавши уривок можна стверджувати про застосування зміни теми як тактики стратегії кооперації зі зміною домінанти емоцій на предметну домінанту. При цьому, на обох рівнях конфлікту зберігається один і той самий предмет спору – встановлення намету.

Проте техніка зміни теми пов'язана не лише із зменшенням емоційної складової, але і повною зміною предмету діалогу, що прослідковується в наступному прикладі.

Rather an amusing thing happened while dressing that morning. I was very cold when I got back into the boat, and, in my hurry to get my shirt on, I accidentally jerked it into the water. It made me awfully wild, especially as George burst out laughing. I could not see anything to laugh at, and I told George so, and he only laughed the more. I never saw a man laugh so much. I quite lost

my temper with him at last, and I pointed out to him what a drivelling maniac of an imbecile idiot he was; but he only roared the louder. And then, just as I was landing the shirt, I noticed that it was not my shirt at all, but George's, which I had mistaken for mine; whereupon the humour of the thing struck me for the first time, and I began to laugh. And the more I looked from George's wet shirt to George, roaring with laughter, the more I was amused, and I laughed so much that I had to let the shirt fall back into the water again.

"Ar'n't you – you – going to get it out?" said George, between his shrieks.

I could not answer him at all for a while, I was laughing so, but, at last, between my peals I managed to jerk out:

"It isn't my shirt – it's YOURS!"

I never saw a man's face change from lively to severe so suddenly in all my life before.

"What!" he yelled, springing up. "You silly cuckoo! Why can't you be more careful what you're doing? Why the deuce don't you go and dress on the bank? You're not fit to be in a boat, you're not. Gimme the hitcher."

I tried to make him see the fun of the thing, but he could not. George is very dense at seeing a joke sometimes.

Harris proposed that we should have scrambled eggs for breakfast. It seemed harassing work, so far as George and I could judge. ...George and I were both quite sorry when it was over[15].

Зважаючи на те, що оповідь ведеться від першої особи, письменник детально описує емоційні переживання у свого героя-наратора.

Окрім звичних для автора формах відображення атмосфери ситуації шляхом вербалізації емоцій у дієсловах чи звертаннях, варто виокремити і графічне виділення слів «YOU», «YOURS», котрі вказують на високу емоційну складову у діалозі. Через таке графічне маркування слів великою літерою під впливом певних контекстуальних умов актуалізується негативна емоційна оцінка [6, с. 86].

При цьому письменник вдається до прийому залучення третьої особи задля вирішення конфлікту і переносить предметну незначимість суперечки у зовсім відмінну площину, зберігаючи статусну рівність (обидва герої залишаються в однакових умовах у новій ситуації), але змінює ролі учасників з активних на пасивних.

Таким чином, плюралізм у вивченні тих чи інших комунікативних технік має місце і може ефективно використовуватись як в одних формах так і в інших. Особливістю комунікації посередника зберігається нейтралітет та мотив нівелювати суперечку, використовуючи зміну теми бесіди, йому вдається максимально зменшити емоційну складову і перейти до предметного обговорення шляхів подолання конфліктної ситуації, якщо це потрібно.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Аристов С. А. Коммуникативно-когнитивная лингвистика и разговорный дискурс / С. А. Аристов, И. П. Сусов // Лингвистический вестник. – 1999. – Вып. 1. – С. 27–36.
2. Велівченко В. Ф. Конверсативні імплікатури як комунікативно-прагматичний механізм вираження емоцій мовця (на прикладі сучасного англomовного художнього діалогічного тексту) / В. Ф. Велівченко // Вісник Черкаського університету [Текст] : [зб. наук. ст.]. – Вип. 140. – Серія Філологічні науки / М-во освіти і науки України, Черкаський нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. – Черкаси : Видавництво ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2009. – С. 36-48. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Vchu/N140/N140p035-047.pdf
3. Велівченко В. Ф. Когнітивно-комунікативний аспект вираження непрямої оцінки в англomовному діалогічному дискурсі / В. Ф. Велівченко // Вісник Черкаського університету. Серія : Філологічні науки. – 2014. – № 27. – С. 18-28. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchuF_2014_27_5
4. Власенко І. Особливості усвідомлення внутрішньо особистісних протиріч у професійній діяльності вчителя / Інна Власенко // Психологія особистості (1 (4)). – С. 245-254. – Режим доступу: http://ps.pu.if.ua/2013_4/27Vlas.pdf
5. Войцехівська Н. К. Зміна теми як тактика конфліктного діалогічного дискурсу / Н. К. Войцехівська // Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Серія : Філологічна. – 2014. – Вип. 48. – С. 162-165. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuof_2014_48_52
6. Волощук І. І. Графічні способи маркування іронії (на матеріалі англomовної художньої прози) / І. І. Волощук // Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Серія : Філологічні науки. – 2012. – Кн. 1. – С. 84-87. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzfn_2012_1_20
7. Гаража М. [M.http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgijrbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A=&S21COLORTERMS=1&S21STR=%D0%93%D0%B0%D1%8](http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgijrbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A=&S21COLORTERMS=1&S21STR=%D0%93%D0%B0%D1%8)

0%D0%B0%D0%B6%D0%B0%20%D0%9C\$ Комуникативна стратегія попередження конфлікту та її тактики в жанрі світської бесіди / М. М. Гаража // Мова і культура. – 2011. – Вип. 14, т.2. – С. 55-60. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mik_2011_14_2_12

8. Гудманян А. Реалізація кооперативної стратегії спілкування в діалогічному дискурсі (на матеріалі американської драматургії ХХ століття) / А. Гудманян, І. Шахновська // Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. – 2015. – Вип. 138. – С. 12-15.

9. Иссерс О.С. Комуникативные стратегии и тактики русской речи. / О. Иссерс. – Омск: Изд-во Омск. гос. ун-та, 1999. – 285 с.

10. Прокопенко А. В. Конфліктні стратегії політдіяча в аспекті стратегій перекладу (на основі американського політінтерв'ю) / А. В. Прокопенко // Філологічні трактати. – 2012. – Т. 4, № 2. – С. 82-88.

11. Сидоренко М. О. Комуникативний саботаж у контексті сучасної теорії комунікації / М. О. Сидоренко // Мовні і концептуальні картини світу.

http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php3?doc_id=1523720&prev=0&page=0&parentId=1523720&parentName=%CC%EE%E2%ED%B3+%B3+%EA%EE%ED%F6%E5%EF%F2%F3%E0%EB%FC%ED%B3+%EA%E0%F0%F2%E8%ED%E8+%F1%E2%B3%F2%F3– ВПЦ "Київський університет". – Вип. 37. – С. 283-288.

12. Фадеева О. В. Стратегії й тактики конфліктного дискурсу: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови» / О. В. Фадеева. — К., 2000. — 18 с.

13. Шевчук О. Технологія профілактики та подолання міжособистісних конфліктів у підлітковому віці / О. Шевчук [Електронний ресурс]. – 10 с. – Режим доступу: <http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/handle/6789/996>

14. Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації : навч. посібник / О. В. Яшенкова. — К. : ВЦ «Академія», 2010. – 312 с.

15. Jerome K. Jerome. Three Men in a Boat (To Say Nothing of the Dog) / Jerome K. Jerome. [Electronic Resource]: book. – Mode of access : <http://www.online-literature.com/jerome/three-men-in-a-boat/2/> – Title from the screen.

16. Spangler B. Orientation of «Problem-Solving» [Electronic Resource] / Brad Spangler // Problem-Solving Mediation. – September, 2003. – Mode of access: <http://www.beyondintractability.org/essay/problem-solving-mediation>.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Анастасія Чорній – аспірант кафедри англійської мови Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Наукові інтереси: комуникативні стратегії та тактики медіації.